

Anna TOFILUK¹

WIELOFUNKCYJNE ISTNIEJĄCE PRZESTRZENIE PUBLICZNE MIAST POLSKICH – METODY BADAŃ ORAZ ZASADY I SPOSOBY ICH PRZEKSZTAŁCANIA

1. Wprowadzenie

Ostatnie 25 lat to w naszym kraju okres intensywnych działań w obszarach wielu miejskich wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych. Zwykle rozpoczynały się one od przekształceń głównych obszarów tego typu – rynków lub innych najważniejszych placów oraz ulic. Pod hasłem rewitalizacji, modernizacji czy remontu wprowadzano zmiany, mające podnieść jakość przestrzeni, przyciągnąć do niej użytkowników, wpłynąć na reprezentacyjny charakter miejsca. W praktyce wdrażane rozwiązania dotyczyły w pierwszej kolejności wyprowadzenia z tych przestrzeni ruchu kołowego lub znacznego jego ograniczenia, a następnie zmian w obszarze miejskiej podłogi. Projektanci – zwykle architekci lub architekci krajobrazu – proponowali nowe rozwiązania odnośnie topografii, materiału, kolorystyki i rysunku posadzki oraz dobierali lub projektowali obiekty małej architektury, a także planowali nową zielen.

Wstępna analiza realizacji tego typu oraz dostępna literatura uświadomiły autorce brak na rodzimym gruncie prac odnoszących się do projektowania takich rozwiązań i zainspirowały do przeprowadzenia związanych z nimi badań.

W 2013 roku na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej obroniona została praca doktorska będąca ich rezultatem [5]. Pierwsza część rozdziału zawierać będzie opis zastosowanego w pracy sposobu badań.

Ponieważ zagospodarowanie przestrzeni publicznych jest wciąż tematem zainteresowań autorki, druga część zawierać będzie koncepcję projektowanych aktualnie badań mających na celu określenia jakości wybranych przestrzeni publicznych przez pryzmat użytkowania poszczególnych elementów ich ukształtowania i wyposażenia.

¹ Politechnika Warszawska, Wydział Inżynierii Lądowej, Instytut Inżynierii Budowlanej, Zespół Architektury, Urbanistyki i Rysunku, Al. Armii Ludowej 16, 00-637 Warszawa, atofiluk@il.pw.edu.pl

2. Badania nad zagadnieniem PPPM

2.1. Sformułowanie problemu badawczego i tezy

Wstępne rozpoznanie tematu modernizacji przestrzeni publicznych i wprowadzanych przy tej okazji zmian związanych z nawierzchnią i obiektami małej architektury, uświadomiło potrzebę zdefiniowania przedmiotu badań w sposób zwarty i lapidarny. Uznano (co zyskało potwierdzenie w późniejszych pracach badawczych), że użyteczne będzie zdefiniowanie pojęcia PODŁOGI PRZESTRZENI PUBLICZNEJ MIASTA i używanie skrótu PPPM. PPPM określono jako nawierzchnię w połączeniu z obiektami małej architektury i innymi elementami umeblowania obszaru. Rozszerzenie klasycznej, wejchertowskiej [7, s. 109] definicji podłogi miejskiej uzasadnione jest tym, że nawierzchnia wraz z towarzyszącymi elementami stanowi w analizowanych realizacjach całość funkcjonalną oraz zwykle jedno zadanie projektowe i wykonawcze.

Na podstawie dostępnych pozycji literaturowych uznano, że brakuje opracowania całościowego analizującego wspólnie części składowe tak definiowanej podłogi, które mogłoby być przydatne zarówno w kontekście badań nad złożonym zagadnieniem funkcjonowania przestrzeni publicznych w strukturze miasta i ich kształtowania jak i w praktyce projektowej. Przyjęto hipotezę wyjściową: zagadnienie kształtowania PPPM jest zagadnieniem urbanistycznym. Sformułowano wyjściowe pytanie badawcze: jakie przyjmuje się kryteria projektowania PPPM tak aby przestrzeń publiczna, której stanie się częścią była miejscem przyciągającym mieszkańców oraz zachęcającym do różnego typu aktywności?

Analizy polskich realizacji ukierunkowały badania na udowodnienie tez:

- Ukształtowanie PPPM jest ważnym elementem przestrzeni publicznej, w którym tkwi potencjał kreowania nowych funkcji obszarów lub wsparcia dla rozwoju funkcji już obecnych.
- Jakość miejskich przestrzeni publicznych zależy w dużym stopniu od rozwiązań zastosowanych w projekcie ich podłogi. Ukształtowanie podłogi może w znacznym stopniu zmienić wykorzystanie i w konsekwencji postrzeganie przestrzeni publicznej przez użytkowników, przyczynić się do wykreowania obszaru kulturowego (tak jak definiował Aleksander Wallis [6, s. 10])
- Dobór rozwiązań zastosowanych w obszarze podłogi powinien opierać się przede wszystkim na analizie jej zastanych i potencjalnych funkcji. Istnieje możliwość skonstruowania algorytmu kształtowania pieszej podłogi, który

może być pomocny na etapie jej projektowania. Próba sformułowania takiego algorytmu stała się nadrzędnym celem rozprawy.

2.2. Metody i techniki badawcze

Prace nad zagadnieniem PPPM podzielono na części, mające swoje odzwierciedlenie w konstrukcji pracy. Została ona podzielona na część wstępną i 4 kolejne, omawiające kształtowanie i funkcjonowanie PPPM w różnych aspektach.

W części wstępnej użyto metody opisowej dla prezentacji informacji niezbędnych do ukazania kontekstu problematyki projektowania PPPM. Opisane są w niej przykłady rozwiązań historycznych, zagadnienia dotyczące percepcji i zachowania człowieka w przestrzeni, ze szczególnym uwzględnieniem postrzegania miejskiej podłogi. Opisano wymagania dotyczące projektowania PPPM zawarte w ustawach i rozporządzeniach. Zdefiniowano przedmiot badań i sformułowano hipotezy badawcze.

Kolejne części pracy powstały w oparciu na analizach najnowszych realizacji rodzimych miejskich podłóg pieszych. W niektórych przypadkach polskie rozwiązania zostały zestawione z europejskimi.

Zebrano informacje o realizacjach. Pochodziły one z literatury, prasy i serwisów internetowych, a także zostały zgromadzone podczas wizji lokalnych. Na ich podstawie sporządzono notatki, szkice oraz dokumentację fotograficzną. Informacje skatalogowano w tabelach-kartach. Poszczególne karty zawierały dane projektantów, datę realizacji, charakterystykę i krótki rys historyczny obszaru (wnętrza urbanistycznego), w którym powstała podłoga, opis nowo powstałych elementów PPPM, fotografie. Utworzono kilkadziesiąt kart podłóg polskich i europejskich, które stały się punktem wyjścia do badań (rys. 1).

Warto zaznaczyć, że analizując zagraniczne realizacje trzeba mieć na uwadze nieobiektywny dobór przykładów. Możliwości poznawcze sprawiają, że o wiele lepiej można przeanalizować przykłady rodzime – zarówno te pozytywne jak i negatywne. Dostęp do nich jest o wiele łatwiejszy, a niektóre realizacje można śledzić nawet na bieżąco. Przykłady zagraniczne to głównie istniejące rozwiązania wzorcowe – te przeważnie zostają opisane w literaturze i prasie fachowej. Badając je łatwo jest ulec wrażeniu, że rodzime podłogi blado wypadają na tle europejskich, wniosek ten jednak ze względu na ograniczenia poznawcze nie powinien zostać wysnuty.

Obiekt: Plac św. Marii Magdaleny	
Czas modernizacji: projekt 1996, realizacja 1997	
Autor projektu modernizacji: Józef Białasik, Michał Szymanowski	
Dostępność dla różnych rodzajów ruchu:	Ruch pieszy.
Funkcje PPPM:	Funkcja komunikacyjna, historyczna, reprezentacyjna, kulturalna.
Zastane wartości – otoczenie i historia:	Niewielki plac pomiędzy ulicami Grodzką (łączącą Rynek z Wawelem) i Kanoniczną, przy ulicy Grodzkiej na wysokości placu znajdują się dwa zabytkowe kościoły – romański św. Andrzeja i barokowy św. Piotra i Pawła. Na placu do początku XIX wieku stał zburzony wówczas kościół św. Marii Magdaleny.
Nawierzchnia:	• Szary i czerwony piaskowiec.
Mała architektura i inne elementy dodatkowego wyposażenia:	• Fontanna – źródło. • Ażurowa, metalowa ławeczka dookoła jednego rosnącego na placu drzewa. • W 2001 roku, już po realizacji projektu podłogi i bez szczególnego z nią powiązania stanął pomnik księdza Piotra Skargi autorstwa Czesława Dzwigaja. Pomnik składa się z kolumny i znajdującej się na niej postaci. Kolumna ustawiona jest na podwyższeniu, obłożonym drobnymi kostkami. Ma metalową bazę, w kilku miejscach celowo obłamana.
Jakie zabiegi projektowe zostały zastosowane, aby PPPM spełniała role przypisane tej przestrzeni? Jaki jest rysunek nawierzchni? Jak posadzka łączy się z elementami dodatkowymi?	• Wyróżnienie w posadzce placu planu dawnego kościoła św. Marii Magdaleny poprzez wyzłuszczenie terenu w obrysie dawnych fundamentów (przy pozostawieniu spadku pozostałej części placu w kierunku ulicy Kanonicznej). • Wyzłuszczonej podłogi to płyty z piaskowca (z zamontowanymi gniazdami konstrukcyjnymi umożliwiającymi postawienie tu czasowych budowli np. sceny). • Plac wybrukowany jest piaskowcem w czerwonym odcieniu z szarymi akcentami, biegnie po nim łukowata linia matowego szkła (podświetlonego po zmierzchu) - obrys muru istniejącego tu niegdyś przykościelnego cmentarza. • W posadzce zamontowano rząd kilku lamp. • W miejscu starej żelaznej pompy wzniesiono fontannę-źródło z polerowanego kamienia stojącą w wypełnionej wodą niewielkiej kolistej niecce obramowanej metalowym pierścieniem.
Uwagi i fotografie.	• W lecie plac jest miejscem, po którym jeżdżą młodzi rolkarze i deskorolkarze, których sposób użytkowania placu przyczynił się zapewne do zniszczeń nawierzchni. • Plac jest częstym miejscem różnego rodzaju aktywności kulturalnych. • W 2008 roku została wyremontowana ulica Grodzka, wraz z nią chciano wyremontować także plac w. Marii Magdaleny, którego nawierzchnia i elementy małej architektury są w bardzo złym stanie. Ostatecznie jednak z braku funduszy placu nie wyremontowano. • Ustawienie pomnika Piotra Skargi na placu wzbudziło wiele kontrowersji głównie ze względu na swoją formę. Przeciwnie ustawieniu pomnika było Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Związek Polskich Artystów Plastyków i Stowarzyszenie Architektów Polskich, swój sprzeciw wyrazili także architekci projektu wg którego przebudowano plac.
	

Rys. 1. Przykładowa tabela-karta nowej PPPM

Fig. 1. Example of a table-the card of new city floor

Źródło: Opracowanie własne dla potrzeb rozprawy doktorskiej [5]

W części pierwszej rozprawy przebadano elementy tworzące pieszą PPPM – nawierzchnię oraz grupy obiektów małej architektury. Poddano je oddzielnym analizom w oderwaniu od całościowych rozwiązań, których są częściami składowymi i podjęto próby klasyfikacji. Miały one na celu zdefiniowanie funkcji tych elementów, możliwej formy i ograniczeń projektowych oraz ich przyczyn. Część ta miała za

zadanie odpowiedzieć na pytanie, jakimi potencjalnymi środkami dysponuje projektant PPPM, jakie są części składowe podłogi, którymi może się posłużyć do osiągnięcia zamierzonych efektów. Na zakończenie tej części zaprezentowano i przeanalizowano różnorodne rozwiązania połączeń nawierzchni z obiektami małej architektury, podejmując próbę analizy zależności pomiędzy nimi.

Porównania realizacji zebranych w formie tabel-kart pomogły wyodrębnić sześć wiodących funkcji PPPM. W drugiej części pracy przeanalizowano ukształtowanie nowych miejskich podłóg w odniesieniu do funkcji komunikacyjnej, handlowo-usługowej, historycznej, reprezentacyjnej, rekreacyjnej i kulturalnej. Prześledzono jak kształtuje się podłogę pod kątem tych funkcji i jak nowe ukształtowanie wpływa na wygenerowanie w obszarze aktywności użytkowników. Skoncentrowano się na kolejnych funkcjach, pomijając aspekt ich współistnienia w konkretnych lokalizacjach. Tworzono typologie rozwiązań w odniesieniu do powiązanej z nimi funkcji PPPM.

Celem części trzeciej był rodzaj syntezy konkluzji zawartych w rozdziałach części pierwszej i drugiej. Dotychczas analizowane oddzielnie części podłogi urbanistycznej i jej funkcje omówione zostały wspólnie w odniesieniu do trzech wybranych realizacji. Postanowiono prześledzić warunki ich współistnienia i współzależności w konkretnych wnętrzach urbanistycznych – na ulicy pieszej (ul. Sienkiewicza w Kielcach), na ulicy pieszej sprzężonej z placem (Rynek Staromiejski i ul. Szeroka w Toruniu) oraz na placu (Rynek Kościuszki w Białymstoku).

Etapy procesu badawczego i strukturę pracy ilustrują kolejne tabele.

Tabela 1

Struktura pracy

Część wstępna – przedmiot i cel badań, opis układu pracy i metody badawczej, omówienie literatury przedmiotu i rozwiązań historycznych, opis zagadnień pochodnych stanowiących tło i kontekst dla prowadzonych badań (uwarunkowania prawne, percepcja PPPM i zachowanie człowieka, kwestia bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych, bariery architektoniczne).	
Część pierwsza – analiza wyabstrahowanych z PPPM elementów składowych – nawierzchni i najważniejszych obiektów małej architektury, formułowanie typologii rozwiązań.	ANALIZA
Część druga – analiza funkcji PPPM, typologie rozwiązań.	
Część trzecia – studium przypadków trzech wybranych realizacji, przeanalizowanie zarówno pod kątem części składowych PPPM jak i funkcji.	SYNTEZA
Część czwarta – podsumowanie i wnioski, sformułowanie algorytmu kształtowania PPPM.	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2

Etapy procesu badawczego nad zagadnieniem PPPPM.

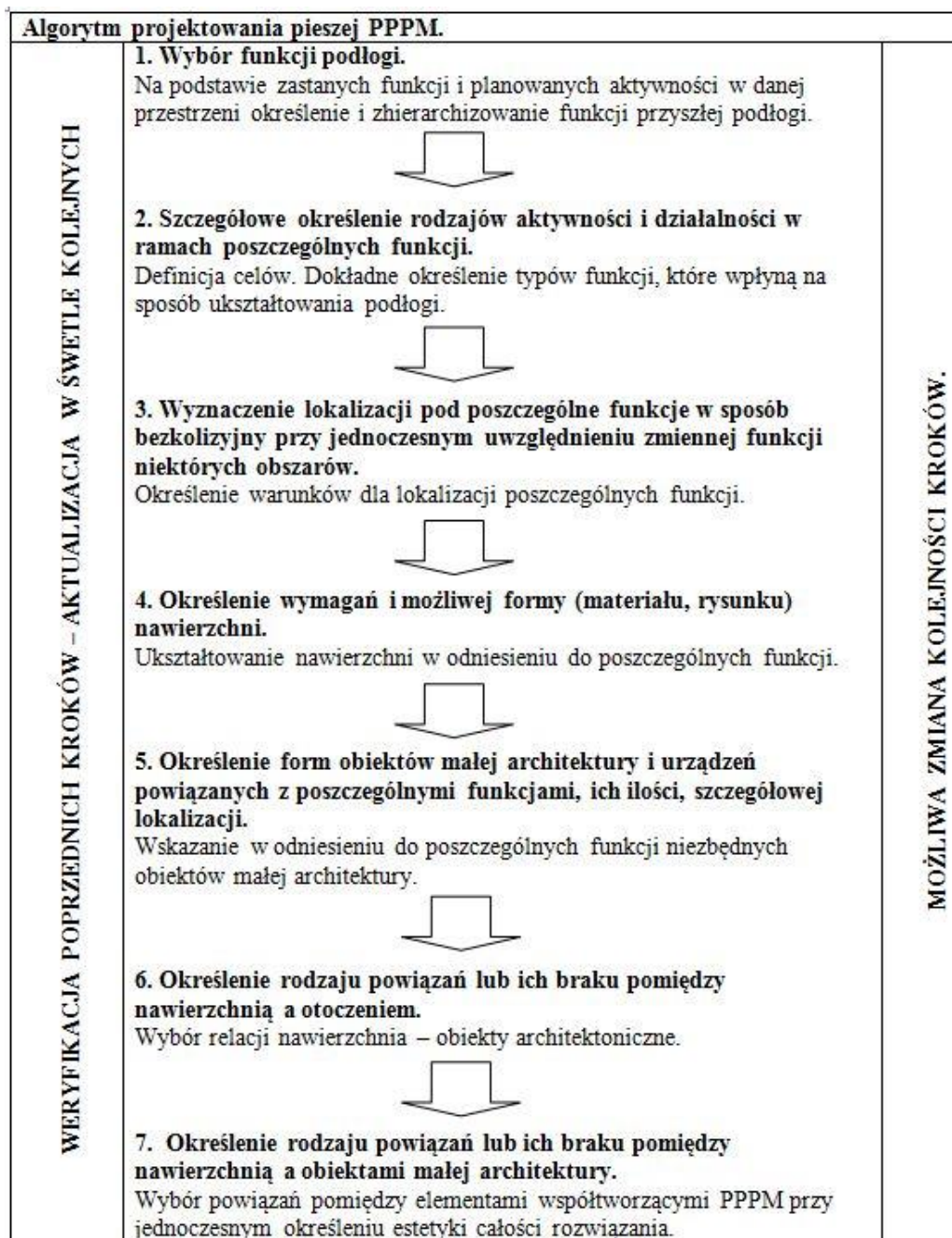
Etapy procesu badawczego.	Opis.
Wstępne sformułowanie problemu naukowego, uzasadnienie i wyłuszczenie zagadnień pochodnych.	Definicja PPPM, kształtowanie PPPM w kontekście zagadnień urbanistycznych.
Rozpoznanie dotychczasowego stanu badań, dostępnej literatury oraz możliwych do przebadania realizacji.	Analiza literatury przedmiotu oraz norm i przepisów, sporządzenie listy problemów i realizacji do rozpoznania.
Sformułowanie problemów – wyjściowe pytania badawcze, określenie celu badań i hipotezy wyjściowej.	Cel: sformułowanie algorytmu projektowania PPPM. PPPM jako zagadnienie urbanistyczne.
Określenie całościowego planu badań.	Plan pracy: 1. Analiza dwutorowa: <ul style="list-style-type: none"> • Elementów składowych PPPM • Funkcji PPPM 2. Szczegółowe studia wybranych przypadków. 3. Wnioski.
Metody i techniki badawcze.	Opis badanych realizacji na podstawie dostępnej literatury. Wizje lokalne, sporządzanie szkiców, fotografii, notatek, obserwacje zachowań użytkowników. Studia przypadków – gromadzenie materiału do badań w formie tabel-kart nowych podłóg. Analiza części składowych PPPM. Porównania różnych realizacji pod kątem funkcji PPPM. Przypisanie poszczególnym funkcjom rozwiązań które są przez nie zdeterminowane. Synteza – części składowe PPPM i funkcje przebadane na konkretnych 3 przykładach - studium przypadków .
Szczegółowe opracowanie materiałów zgromadzonych w trakcie prowadzenia badań i opracowanie wyników.	Typologie rozwiązań w formie tabel – klasyfikacje części składowych PPPM, przyporządkowanie zastosowanych rozwiązań architektonicznych do funkcji PPPM, zestawienie funkcji i rozwiązań w studiach 3 wybranych przypadków.
Podsumowanie – krytyczne ustosunkowanie się do przeprowadzonych badań.	Wnioski, odniesienie się do założonych tez, wskazanie nieprzeanalizowanych aspektów i możliwych przyszłych badań.

Źródło: Opracowanie własne

2.3. Wnioski

Zgodnie z założoną tezą podjęto próbę zapisania procedury działania, mogącej stanowić pomoc w pracach projektowych. Algorytm ten może być zawodny głównie z racji rozważań teoretycznych, które stanowią jego podstawę. Wydaje się jednak, że zwraca uwagę na szereg istotnych aspektów kształtowania pieszej PPPM i może być wykorzystany przy uwzględnieniu cech konkretnej realizacji.

Procedura została skonstruowana w formie kolejnych kroków, jednocześnie należy pamiętać, że specyfika konkretnego zadania projektowego może ten porządek zmieniać. Rys 2 zawiera ogólnie rozpisany algorytm projektowania pieszej PPPM. W pracy zawarto również znacznie bardziej uszczegółowioną tabelę opisującą kolejne kroki w odniesieniu do poszczególnych funkcji przypisanych nowej podłodze.

Rys. 2. Algorytm projektowania pieszej PPPM

Fig. 2. Algorithm of design of pedestrians' city floor

Źródło: Opracowanie własne dla potrzeb rozprawy doktorskiej [5]

3. Przyszłe badania nad funkcjonowaniem przestrzeni publicznych i ich podłogą

Przeprowadzone w opisaney pracy badania skupiały się przede wszystkim na analizie rozwiązań zaproponowanych przez projektantów PPPM. Ukazano je w odniesieniu do funkcji i możliwych za ich pośrednictwem aktywności użytkowników nie weryfikując całościowo, szczegółowo i systemowo skuteczności rozwiązań czyli tego w jakim stopniu poszczególne z nich przyczyniły się do podniesienia jakości przestrzeni publicznych. Formułowano spostrzeżenia ogólnej natury jak np. takie że, wcześniej nieużytkowana przestrzeń dziś jest chętnie odwiedzana. Traktowano nową PPPM w tym kontekście jako całość. Warto byłoby przeanalizować poszczególne elementy nowych podłóg i dowiedzieć się jak są użytkowane, przez kogo, czy zgodnie z przeznaczeniem i założeniami projektowymi. Wydaje się zasadne przeprowadzenie badania pilotażowego na jednej wybranej realizacji i o ile wnioski okażą się interesujące powtórzenie go na kolejnych.

Warto prześledzić życie przestrzeni publicznej w pewnej jednostce czasu np. na przestrzeni roku. Zaplanować częste wizje lokalne i poddać analizie szczegółowej sposoby użytkowania PPPM w zależności od pory roku, dnia, okoliczności. Dopiero taka obserwacja może pozwolić odpowiedzieć na pytanie: na ile nowa PPPM przyczynia się do ożywienia przestrzeni i które jej elementy oraz części ukształtowania wymagają (o ile to możliwe) ulepszenia, wprowadzenia zmian?

Badanie pilotażowe, jako studium przypadku przeprowadzone jest na nowej podłodze placu Jana Pawła II w podwarszawskim Józefowie (miasto, 20 tys. mieszkańców). Plac powstał w 2014 roku w centrum miasta. Wcześniej w tej lokalizacji znajdował się parking i zielony, rzadko użytkowany skwer (bez ławek, oświetlenia). Miasteczko nie posiadało dotąd przestrzeni publicznej z prawdziwego zdarzenia, mogącej na co dzień stanowić miejsce spotkań, imprez, różnego typu aktywności mieszkańców.

Nadrzędnym celem badawczym będzie sprawdzenie jak poszczególne elementy PPPM są wykorzystywane na przestrzeni roku i jak plac ze swoim nowym ukształtowaniem wpisuje się w życie lokalnej społeczności. Badanie zaplanowano na okres jesień 2014 (oddanie do użytku) – jesień 2015. Projektowane etapy procesu badawczego przedstawia tabela nr 3.

Wiodącą techniką badawczą są wizje lokalne. W okresie jesienno-zimowym są to wizyty rzadsze, wiosenno-letnim częstsze. Równolegle monitorowane są doniesienia lokalnych mediów, tak by nie przeoczyć imprez organizowanych w badanej

przestrzeni i prowadzić statystyki jak często mają one miejsce i jakiego są typu. W ramach wizji lokalnych wypełniana jest specjalnie przygotowana karta (tabela nr 4), sporządzane szkice oraz dokumentacja fotograficzna. Ich uzupełnieniem będzie przeprowadzenie ankiety wśród użytkowników mającej ukazać jak oceniają nową wspólną przestrzeń.

Autorka żywi przekonanie że konkluzje płynące z badań przyczynią się do poszerzenia wiedzy na temat kształtowania PPPM i funkcjonowania przestrzeni publicznych. Przy założeniu, że uda się je powtórzyć również w kolejnych lokalizacjach mogą pozwolić w przyszłości na wnioski ogólniejszej natury.

Tabela 3
Etapy procesu badawczego nad zagadnieniem PPPPM.

Etapy procesu badawczego.	Opis.
Wstępne sformułowanie problemu naukowego, uzasadnienie i wyłuszczenie zagadnień pochodnych.	Opis specyfiki miejscowości, placu, jego lokalizacji, sąsiedztwa, wnętrza urbanistycznego, historii inwestycji, założeń projektowych, procesu realizacyjnego, nowych zrealizowanych elementów PPPM – dokładny opis rodzaju, ilości i rozlokowania poszczególnych elementów (np. ławek, koszy na śmieci, latarni), ergonomia mebli miejskich.
Sformułowanie problemów – wyjściowe pytania badawcze, określenie celu badań i hipotezy wyjściowej.	Weryfikacja założeń projektowych, monitoring funkcjonowania nowej PPPM – jej elementów i części. Cel: zdefiniowanie problemów i możliwości ich minimalizacji, określenie rocznego cyklu funkcjonowania PPPM.
Określenie całościowego planu badań.	Plan pracy: 1. Opis realizacji i jej kontekstu. 2. Cykliczne wizje lokalne. 3. Ankiety wśród użytkowników. 4. Opracowanie wyników i wnioski.
Metody i techniki badawcze.	Studium przypadku – cykliczne wizje lokalne, sporządzanie szkiców, fotografii, notatek, obserwacje zachowań użytkowników.
	Cykliczne gromadzenie materiału do badań w formie tabel-kart.
	Ankietowanie.
Szczegółowe opracowanie materiałów zgromadzonych w trakcie prowadzenia badań i opracowanie wyników.	Przeanalizowanie wykorzystania poszczególnych części i elementów PPPM na przestrzeni roku jak również wszystkich razem jako całości. Odpowiedź na pytanie czy przestrzeń publiczna funkcjonuje zgodnie z zamierzeniami, jeżeli nie to co mogło stanąć na przeszkodzie.
Podsumowanie - krytyczne ustosunkowanie się do przeprowadzonych badań.	Wnioski, określenie zasadności powtórzenia analogicznych badań w innych przestrzeniach publicznych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4

Karta wizji lokalnej – pl. Jana Pawła II, Józefów.

Pytania:		Notatki:			
Data, dzień, godzina, pogoda:				
Okoliczności		Codzienne życie placu	Zorganizowana impreza specjalna, zorganizowana przez UM/inny podmiot, jaki?.....		
Wykorzystanie sceny.		Tak..... (tematyka występu)		Nie	
Fontanna.		Włączona		Wyłączona	
Wykorzystanie stelaży ekspozycyjnych		Tak – dotychczasowa Wystawa, tytuł.....	Tak – nowa wystawa, tytuł.....		Nie
Ławki i miejsca do siedzenia	Część główna	Zajęte – szacunkowa liczba użytkowników.....			Wolne
	Przed sceną	Zajęte – szacunkowa liczba użytkowników.....			Wolne
	Plac zabaw	Zajęte – szacunkowa liczba użytkowników.....			Wolne
	Przy stelażach ekspozycyjnych	Zajęte – szacunkowa liczba użytkowników.....			Wolne
	Czy ludzie siadają gdzieś jeszcze?	Tak, gdzie?.....			Nie
Czy ludzie korzystają z miejsca? (wrażenie)		Tak	Nieliczni		Nie
Punkty koncentracji ludzi		(opis)			
Wiek użytkowników i szacunkowa ilość		Emeryci.....	Dorośli.....	„Studenci”.....	Nastolatki..... Dzieci.....
Plac zabaw – ilość dzieci, wiek, wykorzystanie poszczególnych elementów wyposażenia, czy dzieci bawią się gdzieś jeszcze poza placem? Czy w okolicach placu są tylko opiekunowie czy także inni?		(opis)			
Czy wiek ma wpływ na to gdzie się znajdują poszczególne grupy wiekowe? Czy stoją czy siedzą?		(opis)			
Czy ludzie są sami/w parach/w grupach – jak dużych?		(opis)			
Co ludzie robią?		(opis)			
Ocena porządku		Miejsce uporządkowane	Miejsce nie sprawiające wrażenia uporządkowane, dlaczego?.....		
Zniszczenia wyposażenia i nawierzchni, stan zieleni.		(opis)			
Czy widać że przestrzeń jest zarządzana i zadbana?		Tak	Nie, dlaczego?.....		
Po zmroku ocena oświetlenia.		Wystarczające	Niewystarczające, dlaczego?.....		

Źródło: Opracowanie własne.

BIBLIOGRAFIA

1. Gehl J.: Life between buildings, Van Nostrand Reinhold Company, New York 1987.
2. Gehl J.: Miasta dla ludzi, RAM, Kraków 2014.
3. Jak przetworzyć miejsce. Podręcznik kreowania udanych przestrzeni publicznych, adaptacja, tłumaczenie oraz przygotowanie polskiej wersji Jeleński T, Kosiński W., Fundacja Partnerstwo dla Środowiska, Kraków.
4. Niezabitowska E.: Metody i techniki badawcze w architekturze, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2014.
5. Tofiluk A.: Podłoga współczesnych przestrzeni publicznych jako zagadnienie urbanistyczne na przykładzie wybranych miast polskich. Praca doktorska, Katedra Urbanistyki i Gospodarki Przestrzennej Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, promotor: prof. zw. dr hab. inż. arch. A.Gawlikowskiego, 2013.
6. Wallis A.: Informacja i gwar, PIW, Warszawa 1979.
7. Wejchert K.: Elementy kompozycji urbanistycznej, Arkady, Warszawa 1984.

WIELOFUNKCYJNE ISTNIEJĄCE PRZESTRZENIE PUBLICZNE MIAST POLSKICH – METODY BADAŃ ORAZ ZASADY I SPOSOBY ICH PRZEKSZTAŁCANIA.

Streszczenie

Ostatnie 25 lat to w naszym kraju okres intensywnych działań w obszarach wielu miejskich wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych. Pod hasłem rewitalizacji, modernizacji czy remontu wprowadzano zmiany mające podnieść jakość przestrzeni, przyciągnąć do niej użytkowników, wpłynąć na reprezentacyjny charakter miejsca. W praktyce wdrażane rozwiązania dotyczyły w pierwszej kolejności wyprowadzenia z tych przestrzeni ruchu kołowego lub znacznego jego ograniczenia, a następnie wymiany nawierzchni i obiektów małej architektury oraz zmian zielni. Projektanci tych rozwiązań proponowali nowe rozwiązania odnośnie topografii, materiału, kolorystyki i rysunku posadzki oraz dobierali lub projektowali obiekty małej architektury, a także planowali nową zielen.

Analiza realizacji oraz literatura przedmiotu uświadomiły autorce brak prac odnoszących się do projektowania tego typu rozwiązań i zainspirowały do przeprowadzenia związanych z nimi badań. W 2013 roku na Wydziale Architektury PW obroniona została praca doktorska będąca ich rezultatem.

Na potrzeby pracy powstała metoda oparta na badaniach literaturowych, studiach przypadków i analizie najnowszych realizacji. Zdefiniowano pojęcie „podłogi przestrzeni publicznej miasta” rozszerzając tradycyjną definicję podłogi urbani-

stycznej o towarzyszące jej obiekty małej architektury i przeanalizowano ją przez pryzmat części składowych oraz funkcji. Celem pracy było skonstruowanie algorytmu kształtowania pieszej podłogi.

Pierwsza część rozdziału zawiera opis sposobu badania podłogi przestrzeni publicznej miasta oraz proponowany algorytm projektowy. Ponieważ temat kształtowania przestrzeni publicznych jest wciąż tematem zainteresowań autorki druga część rozdziału zawiera koncepcję projektowanych aktualnie badań. Ich celem jest sprawdzenie jak elementy PPPM są wykorzystywane na przestrzeni roku i jak plac ze swoim nowym ukształtowaniem wpisuje się w życie lokalnej społeczności. Badanie to jest badaniem pilotażowym w formie studium przypadku wybranej realizacji.

EXISTING MULTIFUNCTIONAL PUBLIC SPACES IN POLISH CITIES - TEST METHODS, PRINCIPLES AND WAYS OF TRANSFORMATION.

Summary

The last 25 years have been in many Polish cities a period of intensive modernization and renewals of the existing public spaces. Under the banner of revitalization, modernization or renovation changes were made to improve the quality of public space, to attract users to it and to affect the representative character of the place.

Most of all the resurfacing of the pavement and changing of street furniture have been held. In many cases, the transformations in the urban areas were integrated with exclusion from traffic.

Designers proposed new solutions for the topography, material, color and drawing of new city floors and selected or designed the street furniture and a new greenery.

Analysis of the implementations and the literature made an author aware of the lack of papers about this type of architectural design and inspired to carry out related research and presented it as an PhD thesis in 2013.

For the purpose of the work a used method was based on the research literature, case studies and analysis of the recent executions. The author defined the concept of "public space floor" extending the traditional definition. City floor was understood as pavement and accompanying street furniture and analyzed through the components and functions. The aim of this study was to construct a walking city floor shaping algorithm, which can be helpful for the design stage.

The first part of the chapter describes PhD thesis. In the second part the author will include the concept of the current research. The purpose is to test elements of „public space floor” throughout the year and answer the question what role new floor in public space can play in the life of the local community. This study is a pilot case study.